

Vývoj konkrétnej útočnej akcie determinuje hráčov/hráčky pri výbere možností zakončenia. Sú však aj také situácie, keď nie je celkom zreteľné, aký spôsob zakončenia je výhodnejší. Tréner v týchto momentoch usmerňuje hráčov/hráčky artikulovaním jednej z možností zakončenia útoku: buď variantu vnikania pod kôš cez územie trestného hodu či popri zadnej čiare (*Dnu musíme hrať*), alebo variantu strelby na kôš (*Hore*). Častokrát býva taktický pokyn na doskakovanie lopty zaradený hneď za inštrukciu (direkciu) na zakončenie útoku strelbou (*Striefaj, skáčeme/Hore, ale doskok*).

3.2. Zapojenie hráčov/hráčok na ihrisku do komunikácie pri útoku družstva.

Hráči/hráčky pri pôsobení na polovici súpera sa sústreďujú na hernú realizáciu útočných aktivít, preto z časových dôvodov väčšinou verbálne neodpovedajú na trénerove inštrukcie. Niekedy sa odpovede realizujú formou giest a mimiky.

3.2.1. Keďže družstvo pravidelne nacvičuje rôzne typy útočných akcií ako prostriedok na prekonanie rozličných typov obrán, hráči/hráčky medzi sebou nemusia neustále komunikovať.

3.2.2. Výnimkou je stredný rozohrávač (stredná rozohrávačka), pretože organizuje hru v útoku a vlastne dáva spoluhráčom (spoluhráčkam) pokyny realizovať istú útočnú akciu. Stredný rozohrávač (stredná rozohrávačka) artikuluje názvy akcií (signálov) (*Jedna, jednotka*), ak je v telocvični pokojná atmosféra, vhodná na komunikovanie. V prípade, že je v telocvični búrlivá atmosféra, stredný rozohrávač (stredná rozohrávačka) signály súčasne nielen artikuluje, ale ich aj ukazuje na prstoch ruky, ktorou nedribluje. Cieľom kódovania akcií číslami je nielen cez číslo zafixovať istú akciu, ale aj súperovi sťažiť pochopenie tohto signálu aspoň pri jeho prvých realizáciách. Niekedy možno názov akcie numerálne modifikovať pridávaním desiatok, napr. *jedenásť*, *dvadsaťjedna* atď. a týmto spôsobom pokračovať vo verbálnom maskovaní istého signálu. Signály však nemusia byť len numerálne kódované. Stredný rozohrávač (stredná rozohrávačka) väčšinou artikuluje názvy jednotlivých signálov, napr. akcie dvoch hráčov/hráčok (*Dvojice*), akcie s cieľom uvoľniť hráčov/hráčky za pomoci odbehu (*Odbeh*) a pod.

3.2.3. Ostatní hráči/ostatné hráčky komunikujú na ihrisku málo. V podstate ide o dva typy situácií: buď chcú vyjadriť väčšinou kladné stanovisko k akcii spoluhráča/spoluhráčky alebo v rámci nejakej situácie, ktorá nie je taká častá v rámci hry, chcú týmto spôsobom prispieť k jej riešeniu, napr. pri vhadzovaní lopty spod koša či z autu upozorňujú na potrebu prijať loptu (*Lopta/Hra*).

3.3. Zapojenie hráčov/hráčok na lavičke náhradníkov do komunikácie pri útoku družstva.

Ulohou hráčov/hráčok na lavičke náhradníkov je byť kedykoľvek k dispozícii trénerovi, ktorý ich v prípade potreby zaradi do zostavy na ihrisku. Aj keď sú hráči/hráčky na lavičke náhradníkov, „žijú“ s hrou kolektívu na ihrisku a z toho dôvodu sa tiež zapájajú do komunikácie pri útoku družstva.

3.3.1. Rozdiel v komunikačnom zapojení trénera a hráčov/hráčok na lavičke pri útoku družstva je v tom, že tréner sa prostredníctvom taktických

pokynov systematicky a koncepcne vyjadruje ku všetkým fázam realizácie útoku družstva, kým hráči/hráčky také široké možnosti nemajú, lebo plnia inú sociálnu rolu ako tréner. Sociálna rola teda produkuje isté komunikačné obmedzenia. Zreteľné je to najmä pri výpovediach súvisiacich s priestorovou realizáciou akcií v útoku.

3.3.2. Hráči/hráčky na lavičke sa zapájajú do komunikácie väčšinou v rámci načrtnutej taktickej línie, keď spoluhráčov/spoluhráčky kontaktujú upozoreniami o type realizovanej akcie (*Dvojice sú*), o spôsobe získania výhodnejšej pozície (*Znova, aj druhá strana*), o systéme obrany súpera (*Je to zóna*) a pod.

Prípadne môžu hráči/hráčky z lavičky spoluhráčom/spoluhráčkam na ihrisku ponúknuť isté riešenie rysujúcej sa hernej situácie, napr. postupné rozohrávanie v útoku namiesto rýchleho zakončenia (*Kľud, kľud*) alebo nacvičený signál (*Dva zakrič Macko*).

3.3.3. Blokácia komunikačného zapojenia hráčov/hráčok na lavičke k otázke taktiky hry družstva v globále sa však už logicky nerealizuje pri konkrétnom uskutočňovaní herných (čiastkových) akcií, napr. keď hráči/hráčky na lavičke spoluhráčom/spoluhráčkam na ihrisku artikulujú rôzne myšlienky, napr. im navrhujú zakončiť akciu vniknutím alebo strelbou na kôš (*Chod' dnu Romana, Naďa dáš*) a pod.

4. Komunikácia pri obrane družstva

4.1. Tréner v rámci taktických inštrukcií družstvu pred zápasom podá nielen základné informácie o jeho pôsobení v útoku, ale aj o hre v obrane. Obrana je rovnako dôležitá činnosť ako útok, pretože kvalitnou a úspešnou obranou je možné dočasne kompenzovať málo efektívny útok. Kvalitná obrana ako deštruktívna činnosť musí preto momentálne reagovať na zmeny v taktike súperovho útoku. Na spriežračenie replík trénera pri jeho komunikácii s družstvom v rámci obrany sme jeho repliky rozdelili do niekoľkých okruhov.

4.1.1. Všeobecné taktické pokyny trénera k hre družstva v rámci obrany smerujú ku koncentrácii družstva na obranné činnosti (*Obrana, obrana a šlapeme*). Cieľom obrany je čisto ubrániť súperových hráčov/súperove hráčky (*Bránime bez faulov*).

4.1.2. Všeobecné taktické pokyny trénera k hre družstva v rámci obrany prechádzajúce do špecifikácie spôsobov obrany. Globálny pokyn trénera sa nachádza v prvej časti jeho repliky. Druhá časť repliky spresňuje spôsob obrany, napr. zvýšeným pohybom s dôrazom na tzv. „bránenie nohami“ (*Bez faulu bráň, nohami*).

4.1.3. Špecifické pokyny trénera k hre družstva v rámci obrany týkajúce sa spôsobu obrany.

Mnohokrát tréner všeobecné taktické pokyny z časových dôvodov vynecháva, aby mohol v krátkom časovom úseku, ktorý mu realizácia súperovho útoku dovolí, konkrétne usmerňovať úspešnosť obrany. Upozorňuje napr. na potrebu globálneho bránenia hráčov/hráčok (*Už k svojim*) alebo na obranu určitého hráča, napr. pivotmana (*Dávajte si pozor na dlhých*).